

roča za „književno-zgodovinsko berilo“ same „pokojnike“, *) — vsak lahko vgoni (vgane) zakaj.

Navzlic tej naredbi v gimn. osnovnem načrtu privzel sem vendar k poprejšnjim živim pisateljem po Miklošičevem vzgledu še nekoliko boljih živih, in to samo zarad bolje ali lepše slovenščine.

Da jih nisem privzel še več, kakor bi jih bil sam rad, temu je bil kriv (poleg družih okolnosti) posebno — **pretesni prostor**, ki mi je bil odkazan.

Da je bilo samo na moje, nahajali bi se v sedanji knjigi poleg še večega števila narodnih pesem in (novo-) slovenskih pisateljev starše dobe — tudi vsi bolji in najbolji živi in neživi pisatelji nóve dobe; — a da sem smel (to se ve, v primernem času in po svoji volji) zložiti novo slovensko berilo za osmi gimn. razred, čitalo bi se v njem vse óno, kar je vrli naš gosp. P. Ladislav Hrovat svetoval uže l. 1861. v „Novicah“ na str. 337.

Predrzo sumnjičenje — da ne rabim ostreje besede — je tedaj to, kar mi očita blagi g. K., da se kaže v sedanji izdaji „slovensko slovstvo nalašč od uborne strani.“ (Konec prih.)

Mnogovrstne novice.

* Nič manj ko štirideset delniških društev (bank itd.) v Avstriji je sedaj v likvidaciji. Ubogi delničarji zastonj željno čakajo ugodne rešitve. Nam Slovencem sicer niso te banke v nobeno tolažbo, vendar vidimo, kako krivično so nas nemškutarji napadali takrat tudi o tem, ko je nesrečna banka „Slovenija“ likvidirati morala, kakor da bi ta banka edina bila, ki je po zapravljivosti na kant prišla!

* *Koliko je judov?* Po najnovejših poročilih je judov na vsem svetu 6 milijonov in 825.000. Po Rusiji, kjer jih je 1 milijon in 632.000, jih je največ na Avstro-Ogerskem, in sicer 1 milijon in 111.000. Na Poljskem jih je 780.000, — na Nemškem pa 512.160, v Ameriki le 308.000, — na Španjskem pa samo 1000. Srečna dežela! — Ker je poročilo o boji zoper žide v „Edinosti“ jako zanimivo iz mnogih ozirov, podamo je tudi svojim čitateljem. Glasí se tako-le: Sedanje ministerstvo je nekoliko zajezilo sleparije judov na sledeči način: Iskalo je, dokler je dobilo Rotšildom in drugim židom konkurenta in tega je našlo na Francoskem. Bontoux zastopa kapital vse bogatejše francoske aristokracije, duhovščine itd. Ta mož je ustvaril „Länderbank“, ki je desna roka sedanjemu ministertvu, kupil je za svoje klijehte mnogo rudnikov in premogovih jam in pridobil si razne koncesije, sploh sloví danes Bontoux kot prva finančna kapaciteta, na katerega se naslanjajo interesi mogočnega kapitala katoliških konservativcev. Židje, njim na čelu mogočni Rotšild, začeli so na borzi v Parizu agitirati proti vsem vrednostnim papirjem, katere je spravil na trg Bontoux in resnično se jim posreči, da te papirje spravijo na vedno nižjo vrednost. A Bontoux ni spal; on gleda mirno, kako pada vrednost njegovih papirjev; a ob enem dá svojim agentom povelje, da jih kupujejo na tihem, kjer koli jih kaj dobijo. Tako je prišlo, da so skoro vsi ti papirji prišli v roke Bontoux-a. Rotšild ni zapazil tega manevra, ampak prodajal je tudi on te

papirje skrivnim agentom Bontoux-a, čeravno jih ni imel, misleč si: „saj jih kupim še ceneje, kedar bo čas izročiti jih“. Bliža se čas, ko ima Rotšild oddajati prodane papirje, a nikjer jih ni bilo dobiti. Zdaj še le izvé Rotšild, da je vse papirje pokupil Bontoux in stoprv sprevidi, v kako zanjko se je vjel. Bontoux pa, kakor edini gospodar svojih papirjev terjal je tudi visoko ceno in bi bil tudi lahko kurze tako vzdignil, da bi bil Rotšilda lahko uničil. V tej veliki zadregi gre Rotšild prosit pariškega vrhovnega škofa, da posreduje med njim in cerkvi udanemu Bontouxu in zadnji se udá, a poravnava je Rotšilda stala baje nad 60 milijonov, sam Dunaj je dobil na diferencijah svojih 14—16 milijonov. — Slišalo se je potem, da je James Rotšild nagloma umrl, a dobro podučeni pariški dopisniki trdé, da si je prerezal vrat zaradi velike zgube in še večje blamaže. — To je bila prava „Judenhetze“!

Glasbene novice.

* „26 *Tantum Ergo* za 4 glasove“, zložil in nabral P. Angelik Hribar, natisnil in založil Blaznik v Ljubljani.

Pri 7 številkah so imena skladateljev Schütkey, Boeckeler, Schmidt, Ett, Šubigar, Mohr, Witt (debelo natisnjena imena kažejo boljše skladbe); 7 številk neznanih skladateljev je g. izdatelj nekoliko popravil (in to so ravno najslabše skladbe); izmed 12 izvirnih številk g. skladatelja Hribarja jih nam je velika večina jako povšeči (le v št. 14. naj pojeta basa v 1. in 17. taktu enoglasno). Cela ta zbirka je očitno namenjena za naše najslabše cerkvene zборе, in veljá le 70 kr. Čisti dohodek je dobrodejna podpora dijaški kuhinji. Sploh imamo uže toliko raznih skladeb ze cerkve, kakor tudi za čitalnice, da bi se smelo povsodi zabilježevati več vspeha vsestranskega pri našem slovenskem narodu. Na noge toraj! „Cerkveni Glasbenik“, „Glasbena Matica“ in domači naši izvrstni skladatelji skrbé za razne umotvore, sezajte pridno po njih in pojte na čast Bogu in národu!

Naši dopisi.

Marija Zvezda pri Banjaluki v Bosni na dan sv. Martina. — Stanovitno sem mislil in namerjal, da bom prihodnjo pomlad poklical kakih 30—50 družin iz kranjske dežele v Bosno, in uže sem imel kraj odbran ter kupčijo skoraj sklenjeno, samo pismo bi bilo še treba napraviti in potem novac brojiti prodajalcu. Turčin je bil trd in zvit, jaz pa sem bil dobro podučen, toraj se mi ni nič mudilo, zato sem še čakal in okoli pozvedoval, ter se popolno prepričal, da pretí Bosni glad in lakota ravno prihodnjo spomlad, ker je preteklo poletje strašna suša vso strn popalila, da so komaj četrtno navadne letine pridelali, in koruza je skor vsa in povsod neznano slaba; uže zdaj javkajo in zdihujejo, kaj bode spomladi? To me je začelo skrbeti in odstopil sem od svojega sklepa; letos ne bom klical nikogar v Bosno, zlasti ne siromašnih ljudi, katerim bi dragina kmalu požrla kak petdesetak več, kakor druga navadna leta, in toliko denarja se močno pozna majhnemu kupcu. Ako pa kdo želi uže to leto le-sem priti, tudi lahko pride, če ima potrebni denar v rokah, da si bo zamogel hišo postaviti in živež ter hrano oskrbeti. Da pa ne bi bil sam, ali kje tam med Turci in Bošnjaci, svetujem mu Maglaj na Vrbasu, 5 ur hoda od Stare Gradiške, ravno na sredi pota proti Banjaluki. Ta kraj se bode kmalu kmalu povzdignil! ker je tako zdrav, da po zagotovilu g. stotnika, ki ima eno sotnijo (kompanijo) v po-

*) „(Proben aus den karantanischen Fragmenten, aus Truber, Dalmatin); für die neuere Zeit Jarnik, Prešern u. a.“ Da ima „gimn. osnovni načrt“ tu v mislih same pokojnike, a ne živih pisateljev, uveriš se lahko iz opombe ondi na strani 149., kjer se čita „mit Verschweigung der noch lebenden Schriftsteller.“